

# Sylabus kurzu Metody tvorby politik (MTP)

Zimní semestr: 2021/2022

Nebude-li uvedeno jinak, výuka bude realizována převážně prezenční formou, **a to v Pekařské 16, místnost 211.**

Výjimky z prezenční formy výuky budou vždy zveřejněny dopředu.

V případě zhoršení epidemiologické situace bude probíhat výuka v online prostředí, a to přes platformu Zoom. Odkaz na virtuální místnost je uveden níže a bude pro všechna setkání stejný.

## 1. Název a kód předmětu

Metody tvorby politik (MTP) – JSM507

## 2. Přednášející

Garant:

Prof. PhDr. Arnošt Veselý, Ph.D.

Vyučující:

Prof. PhDr. Arnošt Veselý, Ph.D. <arnost.vesely@fsv.cuni.cz>

Mgr. Simona Lipková <lipka.es@gmail.com>

## 3. Rozsah výuky

2/2

## 4. Počet kreditů

7

## 5. Ukončení

Zkouška

## 6. Podmínky zápisu do kurzu (prerekvizity)

Absolvování kurzu Metody analýzy politik (MAP).

## 7. Lokace

**Prezenční výuka:** Pekařská 16, místnost 211.

**Online výuka:**

<https://cesnet.zoom.us/j/95975943056?pwd=YjdqOGxBYkIwdUNTbW5NOGttaktxZz09>

Meeting ID: 959 7594 3056

Passcode: 2xNgAM

## 8. Základní charakteristika kurzu

Kurz navazuje na předmět Metody analýzy politik (MAP). Zatímco kurz MAP byl zaměřený na rozvoj znalostí a dovedností pro veřejněpolitický výzkum (*policy research*), kurz MTP je zaměřený více k praxi a k poskytování užitečné rady (*policy analysis*). Jeho výsledkem bude návrh konkrétní politiky, tedy na tzv. *policy design*.

Kurz zahrnuje přednášky, skupinové diskuse a prezentace, týmovou práci, samostatné studium materiálů a sběr informací, psaní studie a závěrečné skupinové prezentace. Důraz je kladen na praktickou aplikaci metod při řešení konkrétních veřejně politických problémů. Obsahem kurzu bude konkrétně:

- *Práce na týmovém projektu.* Studentské týmy naváží na práci v MAP. Výstupem týmového projektu budou závěrečné práce věnované přesné identifikaci veřejněpolitického problému

a návrhu politik, vedoucích k účinnému řešení těchto problémů. Kromě toho budou studenti prezentovat pracovní verze svých analýz a návrhů politik.

- *Přednášky.* Přednášející budou studenty seznamovat s procesem policy analysis, metodami a heuristikami užívanými v policy analysis a také s procesem vedoucím ke tvorbě politiky (policy design).
- *Domácí četba odborných článků a studií.*
- *Cvičení.* V rámci kurzu budou prováděna individuální nebo skupinová cvičení, ve kterých budou studenti samostatně aplikovat poznatky z přednášek.
- *Samostatná mimoškolní činnost studentů.* Předpokládá se, že studenti budou v rámci své práce kontaktovat experty a odborníky z praxe a vést s nimi rozhovory, navštěvovat různé odborné přednášky, účastnit se různých dalších akcí a jednání s tématem související, vést týmové skupinové diskuse a podobně. O všech těchto akcích si povedou pracovní záznamy. Seznam mimoškolní činnosti uvedou na konci týmové práce.
- *Analyzovat a vyhodnocovat práce ostatních studentů.*

## **9. Cíle kurzu**

Student by měl být na konci kurzu schopen:

- Pojmenovat základní metody aplikovatelné v policy analysis.
- Uspořádat a klasifikovat dílčí metody, popsat jejich návaznost a objasnit jejich roli v procesu analýzy a tvorby politiky. Přiřadit je ke konkrétním situacím, ve kterých mohou být využity.
- Podrobně vysvětlit přednosti a slabiny metod, které aplikuje v rámci kurzu a vhodně je použít.
- Přesně vymezit veřejněpolitický problém k řešení.
- Navrhnout možná řešení veřejněpolitického problému.
- V rámci jednoho typu řešení, zformulovat možné varianty politik.
- Zhodnotit ekonomické, sociální a politické důsledky různých variant řešení veřejně politického problému.
- Syntetizovat obsahy z odlišných informačních zdrojů.
- Systematicky vyhledávat a zpracovávat kvantitativní i kvalitativní informace a vést si o nich strukturovanou evidenci.
- Efektivně a kooperativně pracovat v týmu (případně jej řídit).
- Jasně a srozumitelně prezentovat závěry a doporučení s použitím techniky a přesvědčivě argumentovat.

## **10. Podmínky pro splnění studijních povinností a způsob hodnocení**

Zkouška bude udělena na základě:

- Odevzdání týmové závěrečné práce.
- Docházky a aktivní účasti v kurzu (maximálně tři absence, účast na skupinových prezentacích).
- Domácích úkolů.
- Mimoškolních aktivit.

### **10.1. Závěrečná práce**

Práce bude odevzdána v písemné podobě, s vymezením autorského podílu jeho jednotlivých členů. Celkový orientační rozsah je cca 10-15 normostran na jednoho člena týmu, celkem pak cca 30-60 normostran (všechny rozsáhlé dokumentace do přílohy). Rozsah je pouze orientační!

Doporučená struktura závěrečné práce metody tvorby politik:

- Název práce
- Autoři (se specifikací autorského podílu, jakou část zpracovali)
- Souhrn (1-2 strany)

- Explicitní identifikace veřejněpolitického problému k řešení, včetně toho, v čem současná veřejná politika selhává a proč je třeba nové politiky
- Vymezení relevantních aktérů a jejich potřeb
- Metodologie a specifikace užitých metod
- Stanovení cílů veřejné politiky
- Teorie změny a základní princip tvorby politiky (policy design)
- Návrh možných opatření
- Prognóza efektů vybraných opatření
- Výběr a shlukování opatření
- Analýza variantních opatření
- Návrh evaluace navržené politiky
- Závěr
- Literatura
- Zdroje použitých dat
- Seznam uskutečněných rozhovorů, navštívených odborných akcí atd.
- Přílohy (fakultativně)

### **10.2. Docházka**

Předpokládá se osobní a aktivní účast studenta/studentky v hodinách. Bez odůvodnění se povolují tři absence. Více absencí je možných pouze po řádném zdůvodnění a předchozí konzultaci s garantem kurzu.

*Poznámka:*

Povinnost docházky se netýká těch studentů oboru veřejná a sociální politika, kteří v daném semestru pobývají na pobytu Erasmus v zahraničí. Všechny ostatní povinnosti (například zapojení do týmové práce a zpracování závěrečné práce) ovšem pro ně platí stejnou měrou.

### **10.3. Výsledné hodnocení**

Výsledná známka bude stanovena na základě závěrečné týmové práce. Ta bude hodnocena podle těchto kritérií:

- Celková struktura práce, stylistika a formální stránka
- Využití a aplikace metod a heuristik tvorby politiky
- Přidaná hodnota práce a její praktická využitelnost
- Práce s literaturou (syntéza poznatků) a využití dat
- Originalita a tvořivost ve zpracování
- Argumentace, koherence a přesvědčivost

Při hodnocení práce bude přihlédnuto také k individuální a skupinové práci během semestru, zejména pak v posunu a zlepšení během semestru. Ne všichni členové skupiny musejí být hodnoceni stejnou známkou.

Výsledná známka bude stanovena dle Opatření děkanky č. 17/2018, tedy:

|             |    |   |
|-------------|----|---|
| 91 % a více | => | A |
| 81-90 %     | => | B |
| 71-80 %     | => | C |
| 61-70 %     | => | D |
| 51-60 %     | => | E |
| 0-50 %      | => | F |

### **11. Výzkumná a studijní etika a pravidla chování**

Vzhledem k tradici univerzity a povaze vyučovaných předmětů je na KVSP FSV UK kladen velký důraz na etické a odpovědné jednání všech studentů a vzájemný respekt. Etické a odpovědné jednání je navíc základem práce analytika a tvůrce veřejné politiky, na které studium připravuje.

Za výrazné porušení etiky se přitom považuje zejména:

- a) plagiátorství – tj. citace slov, dat či myšlenek bez přesného uvedení zdroje;
- b) manipulace s daty a informacemi (např. jejich úprava či arbitrání vytvoření);
- c) podvody jakéhokoli druhu.

Diskuse nad jakýmkoli tématem mají být vždy vedeny korektně a věcně bez osobních invectiv a s respektem k dalším lidem v diskusi.

Porušení pravidel (např. jakékoli případy plagiátorství) se bude striktně řešit dle disciplinárního řádu FSV UK (dostupný na <https://fsv.cuni.cz/disciplinari-rad>).

Vlastní předchozí práce (například z MAP či Veřejné politiky) je možné využít. Je ovšem třeba řádně označit, jaké části byly převzaty a odkud.

## **12. Kontakt a konzultace**

Nutno se zapsat přes webové stránky: <http://terms.fsv.cuni.cz/>

E-mail: [veselya@fsv.cuni.cz](mailto:veselya@fsv.cuni.cz)

## **13. Webové stránky kurzu (moodle)**

<https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=6394>

Kurz můžete najít pod názvem „Metody tvorby politik 2021 JSM507“ Klíč: MTP21

## **14. Základní literatura**

Bardach, Eugene. 2000. *A Practical Guide for Policy Analysis*. New York, NY: Chatham House Publishers.

Dunn, William N. 2003. *Public Policy Analysis: An Introduction*, 3<sup>rd</sup> ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Nekola, M., H. Geissler a M. Mouralová (Eds.). 2011. *Současné metodologické otázky veřejné politiky*. Praha: Karolinum

Potůček, Martin a kol. 2006. *Manuál prognostických metod*. Praha: SLON.

Ringen, S. 2017. *Národ d'áblů. Proč si necháváme vládnout?* Brno: MuniPress.

Veselý, A., Nekola, M. (Ed.) 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik. Principy, metody a praxe*. Praha: SLON.

Veselý, Arnošt. 2009. *Vymezení a strukturace problému ve veřejné politice*. Praha: Karolinum.

## **15. Okruhy témat a obsah kurzu v zimním semestru**

### **1. Úvod do policy analysis**

- Vymezení policy analysis (definice, základní idea, policy analysis jako proces a jako výsledný produkt);
- Policy research versus policy analysis
- Vědění a politika, politické poradenství;
- Typy policy analysis
- Aktéři v policy analysis (analytik politiky a jeho role, klient, cílová skupina, think-tanks);
- Základní kroky v analýze a tvorbě politiky;
- Klíčové kompetence analytika veřejné politiky;
- Etické problémy policy analysis

#### **Základní literatura:**

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitoly 1, 3.

Veselý, A. 2009. *Vymezení a strukturace problému ve veřejné politice*. Praha: Karolinum. Část I.

#### **Další literatura:**

Patton, C.V., Sawicki, D.S. 1993. *Basic Methods of Policy Analysis and Planning*, 2<sup>nd</sup> ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall. Kapitoly 1, 2.

Weimer, D.L., Vining, A.R. 2005. *Policy Analysis: Concepts and Practice*, 4<sup>th</sup> ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall. Kapitoly 2, 3, 14.

## 2. Strukturace a vymezení veřejněpolitického problému – opakování

- Důležitost vymezení problému v policy analysis;
- Pojem „problém“ obecně a v různých vědních disciplínách;
- Základní komponenty problému a veřejněpolitického problému
- Přehled heuristik pro strukturaci problému.
- Strom problému

### **Základní literatura:**

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 8.

Veselý, A. 2009. *Vymezení a strukturace problému ve veřejné politice*. Praha: Karolinum. Část II. – VI.

## 3. Tvorba cílů, priorit a evaluačních kritérií

- Cíle versus prostředky k dosažení cílů
- Hodnoty, cíle a kritéria – úvodní vymezení;
- Hierarchie cílů (obecné cíle, konkrétní cíle, podcíle – *goals, aims, objectives*);
- Substantivní cíle (rovnost, efektivnost, spravedlnost, svoboda volby) a instrumentální cíle (politická průchodnost, technická proveditelnost);
- Tvorba cílů a kritérií;
- Tvorba strategických dokumentů;
- Strom cílů.

### **Základní literatura:**

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 9.

## 4. Policy design – úvod

- Různé přístupy k tvorbě politiky (top-down vs. participativní metody)
- Intervenční logika,
- Teorie změny

### **Základní literatura:**

Howlett, M. (2014). From the ‘old’ to the ‘new’ policy design: design thinking beyond markets and collaborative governance. *Policy Sciences*, 47(3), 187-207.

### **Další literatura:**

HCD: design zaměřený na člověka : soubor nástrojů. 2. vyd. Brno: Flow, 2013, 187 s. ISBN 978-80-905480-1-5. <http://eknihy.knihovna.cz/static/files/hcd-design-zamereny-na-cloveka.pdf>

Thaler, R. H., Sunstein, C. R. *Nudge (Šťouch) : Jak postrčit lidi k lepšímu rozhodování o zdraví, majetku a štěstí*. Zlín: Kniha Zlín, 2010. ISBN 978-80-87162-66-8.

## 5. Nástroje, opatření a varianty řešení

- Vymezení pojmů nástroje, řešení, opatření, varianty
- Možnosti identifikace řešení (dosavadní zkušenosti, řešení problému v minulosti; poznatky z teorie veřejné politiky - nástroje veřejné politiky; řešení podobných problémů v zahraničí; tvořivost a vlastní invence);
- Nástroje tvorby veřejných politik.
- Klíčové principy dobré praxe;

### **Základní literatura:**

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 10.

Veselý, Arnošt. 2010. Teoretické a metodologické základy „výzkumu“ dobré praxe. *AULA*. 2010, 18(3), s. 3-14

## 6. Prognózování efektů opatření, Delphi metoda

- Typy předpovědí (*forecasting*): projekce (*projection*), predikce (*prediction*) a odhady (*conjecture*);
- Typy budoucností (potenciální budoucnosti, pravděpodobné budoucnosti, normativní budoucnosti);
- Extrapoláčnické předpovídání – projekce (časové řady, lineární odhady trendů);
- Teoretické předpovídání – predikce (teoretické mapování, kauzální modelování, regresní analýza);
- Usuzovací předpovídání – odhady (metoda scénářů);
- Metoda Delphi
- Metoda psaní scénářů budoucnosti.

### Základní literatura:

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 11.

## 7. Aktéři, veřejněpolitické dokumenty a základy argumentace

- Aktéři v policy analysis
- Typy veřejněpolitických dokumentů
- Možnosti klienta navrhnout a realizovat politiku
- Policy brief a další prakticky orientované výstupy
- Argumenty a argumentace ve veřejné politice
- „Argumentační síla“ různých zdrojů dat.

### Základní literatura:

Dunn, William N. 2003. *Public Policy Analysis: An Introduction*, 3<sup>rd</sup> ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall. Kapitola 8 - Developing Policy Arguments.

Jauris, M., Zastávka, Z. 1992. *Základy neformální logiky*. Praha: S & M.

Nachtmannová, M. a Veselý, A. 2007. Klíčové dovednosti analytika veřejné politiky. In: Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON.

### Další literatura:

Halpern, D. F. 2003. *Thought & Knowledge. An Introduction to Critical Thinking*. Mahwah (NJ): Lawrence Erlbaum Associates.

Rottenberg, A, T. 1994. *The Structure of Argument*. Boston: Bedford Books.

## 8. Vyhodnocení variantních politik a tvorba doporučení

- Příprava variant k vyhodnocení
- Nákladově užitékové metody:
  - analýza minimalizace nákladů – CMA,
  - analýza nákladů a přínosů – CBA,
  - analýza efektivnosti nákladů – CEA,
  - analýza užitečnosti nákladů – CUA.
- Multikriteriální hodnocení variant.

### Základní literatura:

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 12.

## 9. Odhad ekonomických přínosů a nákladů

- Základní principy cost-benefit analýzy
- Postup stanovení nákladů a přínosů

### Základní literatura:

Bude upřesněna.

## 10. Zpětná vazba z implementace politik: monitoring a evaluace

- Monitoring a evaluace jako finální fáze policy analysis;
- Obecný rámec pro monitoring a evaluaci;
- Techniky a metody (analýzy přerušované časové řady, analýza nestejných skupin, analýza regresní nespojitosti).

**Základní literatura:**

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitoly 13 a 14.

**Další literatura:**

Morra Imas, L. G., Rist, C. R. *The Road to Results : Designing and Conducting Effective Development Evaluations*. The World Bank 2009. Kapitoly 1 (část, str. 7 – 25) a 3 (část „Ten Steps to Building a Results-Based Monitoring and Evaluation System“, str. 112 – 134)

**16. Předběžný rozpis výuky v zimním semestru**

|     | Datum  | 9.30-10.50                                                                               |     | 11.00-12.20                            | Místo    |
|-----|--------|------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----------------------------------------|----------|
| 1.  | 29.9.  | Úvod do kurzu<br>Vymezení studijních povinností                                          | AV  | Úvod do policy analysis                | Online   |
| 2.  | 6.10.  | Struktura veřejněpolitického problému – opakování<br>Prezentace výsledků MAP             | AV  | Cvičení                                | Pekařská |
| 3.  | 13.10. | Samostatná práce (video)<br>Online konzultace                                            | AV  |                                        | Online   |
| 4.  | 20.10. | Tvorba cílů, priorit a evaluačních kritérií                                              | AV  | Cvičení – Strom cílů                   | Pekařská |
| 5.  | 27.10. | Policy design – úvod, intervenční logika, teorie změny, různé přístupy k tvorbě politiky | AV  | Cvičení – Teorie změny                 | Pekařská |
| 6.  | 3.11.  | Nástroje, opatření a varianty řešení                                                     | AV  | Cvičení – Brainstorming                | Pekařská |
| 7.  | 10.11. | Prognózování efektů opatření, Delphi metoda                                              | AV  | Cvičení – Opatření a jejich shlukování | Pekařská |
| 8.  | 17.11. | VOLNO – Státní svátek                                                                    |     |                                        |          |
| 9.  | 24.11. | MIDTERM PRACOVNÍ KONFERENCE                                                              |     |                                        | Online   |
| 10. | 1.12.  | Vyhodnocení variantních politik a tvorba doporučení                                      | AV  | Cvičení – Analýza argumentace          | Pekařská |
| 11. | 8.12.  | Odhad ekonomických nákladů a přínosů politik                                             | tba | Cvičení                                | Pekařská |
| 12. | 15.12. | Evaluace                                                                                 | SL  | Cvičení                                | Pekařská |
| 13. | 22.12. | Závěrečné prezentace a diskuse                                                           | AV  | Závěrečné prezentace studentů          | Pekařská |

*Poznámka: Termíny a program se mohou změnit.*

**17. Harmonogram odevzdání prací**

| Termín                                 | Odevzdat do:            |
|----------------------------------------|-------------------------|
| Termín 1                               | 10. 1. 2022 do 16 hodin |
| Termín 2                               | 2.2. 2022 do 16 hodin   |
| Udělování známek (povinné pro všechny) | 9.2.2022 od 9.00        |

Závěrečná týmová práce se odevzdává do moodlu.

9.2. 2022, od 9.00 – udělování zkoušek (povinná účast celého týmu, konkrétní čas pro jednotlivé týmy bude upřesněn)

Poznámka: Pokud skupiny odevzdávají práci v termínu 2, která již byla hodnocena v termínu 1 (tj. byly zaslány připomínky), je třeba zaslat i dokument, kde budou zvýrazněny změny oproti původní verzi.